

**ITÄMEREN SUOJELUKOMISSIION VUOSIKOKOUS 12.-13.3.2025;
VALTUUSKUNNAN ASETTAMINEN****1 Tausta**

Itämeren suojelukomissio HELCOM on valtiosopimusperustainen kansainvälinen järjestö, joka on perustettu vuonna 1974. Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen neuvoteltu uusi Helsingin sopimus (SopS 2/2000) tuli voimaan 17.1.2000. HELCOM:n sihteeristö sijaitsee Helsingissä eli Suomi toimii järjestön isäntävaltiona. HELCOM:n osapuolia ovat kaikki Itämeren rantavaltiot sekä EU. HELCOM on maailman vanhin toiminnassa oleva aluemerikomissio, joka on toiminut esimerkkinä usealle muulle aluemerijärjestölle.

2 Itämeren suojelukomission strateginen tauko

HELCOM:n työ jäi virallisesti strategiselle tauolle Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaan helmikuussa 2022. Käytännössä komission muut osapuolet ovat jatkaneet yhteistyötä keskenään epävirallisessa muodossa.

Tavanmukaisen HELCOM-vuosikierron mukaiset kokoukset on helmikuun 2022 jälkeen järjestetty epävirallisina konsultatiivisina kokouksina ilman Venäjän läsnäoloa. Koska HELCOM:n päätökset edellyttävät Helsingin sopimuksen mukaisesti yksimielisyyttä, päätökset on epävirallisten kokousten jälkeen alistettu kirjallisiin hiljaisuusmenettelyihin, joissa on ollut mukana myös Venäjä. Jollei Venäjän hyväksyntää päätöksille ole ollut mahdollista hiljaisuusmenettelyssä saada, päätöksiä on tarvittaessa tehty myös ilman Venäjän myötävaikutusta. Vaikka toimintatapaa ei voi pitää ihanteellisena, sen on katsottu sekä Suomen sisäisesti että koko HELCOM:n piirissä olevan toistaiseksi paras mahdollinen tapa pitää järjestön työ nykyolosuhteissa käynnissä.

Myös HELCOM:n vuosikokous on tarkoitus järjestää sisällöltään tavanomaisia vuosia vastaavana, mutta muodollisesti epävirallisena istuntona Helsingissä 12.-13.3.2025 ilman Venäjän läsnäoloa.

3 Vuosikokouksen sisältö

Vuosikokous on HELCOM:n sääntömääräinen kokous, jossa hyväksytään edellisen vuoden vuosiraportti ja tilinpäätös sekä viimeistellään tulevaa työkautta koskevat suunnitelmat ja talousarvio. Vuosikokouksessa käsitellään myös muita tavanomaisia komission toimintaan liittyviä asioita kuten HELCOM-työryhmien tuloksia ja ehdotuksia työsuunnitelmiksi, vuoden 2024 toimintakertomuksia sekä sihteeristön toimintaan ja henkilöstöön liittyviä asioita. Venäjän jättämän rahoitusvajeen johdosta budjettikeskusteluiden odotetaan olevan tänäkin vuonna vaikeita.

4 Suomen valtuuskunta

Tarkoituksena on, että valtioneuvosto asettaisi kokoukseen valtuuskunnan, jonka puheenjohtajaksi nimettäisiin lainsäädäntöneuvos Sara Viljanen ja varapuheenjohtajaksi

erityisasiantuntija Henna Rinne ympäristöministeriöstä. Valtuuskunnan muiksi jäseniksi nimettäisiin neuvotteleva virkamies Heikki Lehtinen maa- ja metsätalousministeriöstä, sekä pelastusylitarkastaja Ville Estlander sisäministeriöstä. Lisäksi valtuuskunnan asiantuntijoiksi nimettäisiin erityisasiantuntija Sanna Tikander maa- ja metsätalousministeriöstä, luonnonsuojelun erityisasiantuntija Lasse Kurvinen Metsähallituksesta, tutkimusprofessori Laura Uusitalo Luonnonvarakeskuksesta (Luke), ohjelmajohtaja, erikoistutkija Meri Kallasvuo Luonnonvarakeskuksesta (Luke), ympäristöoikeuden asiantuntija Laura Kolehmainen Suomen luonnonsuojeluliitosta, sekä meriasiantuntija Vanessa Ryan WWF Suomesta.

5 Toimivalta

Valtioneuvoston ohjesäännön 3 §:n 7 kohdan mukaan valtioneuvoston yleisistunto käsittelee ja ratkaisee valtuuskunnan asettamisen kansainvälistä kokousta varten, kun asia koskee useampaa kuin yhtä ministeriötä eikä asia kuulu tasavallan presidentin ratkaistavaksi. Kokouksen merkittävyys ja odotettavat lopputulokset eivät ole luonteeltaan sellaisia, että valtuuskunnan asettaminen edellyttäisi tasavallan presidentin päätöstä. Edellä esitetyn johdosta esitetään, että valtioneuvosto asettaa Suomen valtuuskunnan Itämeren suojelukomission vuoden 2025 epäviralliseen vuosikokoukseen.